

Γιώργος Πολίτης - Το προξενιό της Ιουλίας

Είναι κάποιοι συγγραφείς που τους ανακαλύπτεις καθυστερημένα, όπως ο Γιώργος Σ. Πολίτης, με το βιβλίο του «Το προξενιό της Ιουλίας» από τις εκδόσεις Ψυχογιός, και σε κερδίζουν από τις πρώτες αράδες γραφής. Δεν ξέρω αν η ιστορία που διάβασα είναι γεννημένη από τα δικαστικά χρονικά ή κήμη της μυθοπλασίας του. Μα, είναι τόσο συγκλονιστική η ιστορία που με ταξίδεψε από τις πρώτες σελίδες της.

Με πισωγύρισε στον χρόνο, στο 1950, μόλις που τελείωσε ο εμφύλιος κι όλη η χώρα προσπαθούσε να αναγεννηθεί. Δύσκολες εποχές, επικίνδυνες και περισσότερο στην επαρχία, που η κοινωνία ήταν χωρισμένη, σε εθνικόφρονες και κομμουνιστές. Των κοινωνικών φρονημάτων και του αλληλοσκοτωμού για ασήμαντη αφορμή. Μας γνωρίζει τον τόπο, τον κάμπο της Λάρισας, με τους τσιφλικάδες και τους εργάτες γης, που είναι ιδιοκτησία των πρώτων. «Ακόμη και τότε, το 1950, υπήρχαν εργάτες εξαρτημένοι, όπως πάντα θα υπάρχουν, όσο επιτρέπουν οι πολιτικοί την άνευ όρων ενοικίασης της ιδιοκτησίας του εαυτού» Μιας κοινωνίας που οι ηθικοί νόμοι είχαν τον κυρίαρχο ρόλο. «Μα οι νόμοι είναι στο βάθος τους ηθικοί; Για μας ή για τη κοινωνία φτιάχτηκαν που το συμφέρον τους στέκει πολλές φορές απέναντι από το δικό μας».

Μας γνωρίζει τους ανθρώπους της, τη ντοπιολαλιά της, τα ήθη και έθιμα. Άξιο λόγου είναι να αναφέρω το

ταλέντο του συγγραφέα, που ενώ είναι Αθηναίος, χρησιμοποιεί με άνεση το λεξιλόγιο, έχει εμβαθύνει τόσο όμορφα τους χαρακτήρες που θαρρείς πως τους έχει ζήσει καιρό, από πολύ κοντά. Τόποι που διαδραματίζεται, εκτός του κάμπο της Λάρισας, είναι οι φυλακές Αβέρωφ στην Αθήνα και οι Ραφταναίοι, ένα χωριό των Τζουμέρκων. Με κέρδισε το βιβλίο του από τις συνεχόμενες ανατροπές της δικαστικής πορείας της ηρωίδας αλλά και από τις ιστορικές αναφορές που είναι η αδυναμία μου.

Σελίδα με σελίδα ανακαλύπτεις, ξεδιπλώνεις αλήθειες και παρασύρεσαι σε ένα γαϊτανάκι πολλών μηνυμάτων, υπαρξιακών ανησυχιών και σκέψεων, πού ή τις οικειοποιείσαι ή γίνονται αφορμή προβληματισμού. Ρεαλιστικό, αιχμηρό, ως κεραυνός η πένα του, πλέκει τους ξεχωριστούς ήρωες που θα ήθελα να είναι αληθινοί. Άλλους για να τους στείλω στα Τάρταρα: (Γεωργίκης Προβιός, Αγαμέμνων Στεργίου, μοίραρχος Δήμος, Χρήστος Προβιός, Λεοντίου, Χάδω, Κωστής Στασινόπουλος, Στεφανία, Ρήγας, Φιλιά Σκούταρη, Στάσα Βένιου, Σωτηράκης, Κερασίνα), γιατί εκεί είναι η θέση τους. Πού, πίσω από τις βρωμιές τους, παρουσιάζονται ως Χριστιανοί και πλάθουν τον Θεό τους όπως τους βολεύει. Που του πετούν το μπαλάκι της ευθύνης τους. Και η Ιουλία, ως θύμα της υποκρισίας τους είπε στον παραλογισμό της: «Όσα δε θέλαμε ή δε μπορούσαμε να εξηγήσουμε τα ρίχναμε στον Θεό. Θύμωνα για κείνη την ανθρώπινη δυσκολία μας» Πάλευα να βρω μια θρησκεία που να μη τάζει επόμενη ζωή και να έχει πιστούς. Η υπηρετήση όποιας πίστης συμφέρον λογίζεται».

Άλλους τους συμπάθησα και άλλους ήθελα να αγωνιστώ για να τους αθώσω, όπως: (Γρηγόρης Ραζίνης Κίτσος και Χριστόδουλος Βαλντάς, Νικόλαος Βένιος, Ευγενία Προβιού, Βγενιώ και Ανέστης). Στο πρόσωπο της Ιουλίας Βένιου και αργότερα Προβιού, καθρεφτίζονται όλες οι γυναίκες εκείνης της εποχής, κι όχι μόνο. Μέλη μιας κοινωνίας αυταρχικής, φαλλοκρατικής, σκληρής, που αποδέχονται τη μοίρα τους, χωρίς να ευθύνονται για αυτήν. Που φορτώνονται σταυρό ασήκωτο. Θαύμασα τη νεαρή δημοσιογράφο Αλεξάνδρα Γκίκα που ενώ

προσπάθησε να της πάρει συνέντευξη μέσα στις Φυλακές Αβέρωφ, για την εφημερίδα, δέθηκε μαζί της κι έβαλε σκοπό να την αθωώσει. Στο πλευρό της είχε τον πεισματάρη δικηγόρο Δημητρώ Ατζαλίνα, που στην αρχή πίστευε πως ήταν άδικος κόπος, πείστηκε και την υπερασπίστηκε. Με συγκινητικό τρόπο η Αλεξάνδρα υποδύθηκε το Βγενιώ της και της έσπασε τη σιωπή. Μια καταδικασμένη Ιουλία, που παρά την τρέλα της, για χάρη της, άρχισε να ξεστομίζει αλήθειες απέναντι στην ιστορία. «Το συμφέρον πάνω από τον Θεό τον ίδιο. Οι χωροφύλακες διαφέντευαν το σώμα την ψυχή οι παπάδες. Πουθενά λευτεριά.» Κι αναρωτιέται αν «Η ηθική όμως δεν είναι πάνω από την ιδεολογία; Η ιδεολογία δεν πρέπει να έχει ως θεμέλιο την ηθική πρώτα και ύστερα τα υπόλοιπα που εξυπηρετούν σκοπούς;» που θα διαβάσουμε στη σελίδα 200.

Σε μια φυλακή που συμβίωσε με πολιτικές κρατούμενες από τον Εμφύλιο, καταδικασμένες κι αυτές γιατί δεν υπέγραφαν δήλωση μετάνοιας. Δεν απέτασαν τον κομμουνισμό όπως τον Σατανά. Πολύ αιχμηρά και συγκλονιστικά ο συγγραφέας, διά του στόματος Αλεξάνδρας γράφει στη σελίδα 357: «Καταλάβαινε πως κάποιοι οι οποίοι υμνούσαν τους αγίους που δεν πούλησαν τις ιδέες τους στους αλλόθρησκους καταδίκάζαν ετούτες τις αγωνίστριες που έπρατταν ακριβώς το ίδιο. Που δεν ξεπουλούσαν τις ιδέες τους» Υποθέσεις, γεγονότα, συνειρμοί, ους οδηγούν σ' ένα τιτάνιο αγώνα δρόμου για να αποδείξουν την αθωότητά της, ενώ οι δείκτες του ρολογιού έχουν ξεκινήσει ήδη να μετρούν αντίστροφα. Ο συγγραφέας κατάφερε μέσα από τη δράση και τα πολλά μονοπάτια, να ξετυλίξει πάθη, αλήθειες ανομολόγητες. Μας δείχνει πώς δεν πρέπει να σχηματίζουμε με ελαφρά τη καρδιά γνώμη αν δεν ξέρουμε όλη την αλήθεια.

Να ξεφύγουμε από αγκιστρώσεις, εμμονές, συνειδήσεις. Μας μιλά για την ατομική ελευθερία του κάθε ανθρώπου, για το δικαίωμά του να επιλέξει τη ζωή του αλλά να του φανερώσει τη δύναμη που κρύβει μέσα του, ώστε να διεκδικήσει τη ζωή. Πολύ δύσκολο ως ακατόρθωτο για να ξεφύγει κάποιος από τη ζωή που του όρισαν οι άλλοι. Ένα βιβλίο βουτηγμένο σε απιστίες, ατιμίες, χηρείες, διαλυμένες οικογένειες, βιασμούς, ενδοοικογενειακή βία, συμφέροντα, χρήματα, υποκρισίες, προδοσίες, δίκαιους αγώνες, τύψεις, σατανάδες, πόνους, εκδίκηση, μίσση, ζήλιες και φόβους. Αυτός ο φόβος που διαλύει υπάρξεις, οικογένειες και κοινωνίες ολόκληρες. Άνθρωποι χρεωμένοι στην εξουσία, με λερωμένα κοινωνικά φρονήματα, απραγματοποίητα όνειρα, που παλεύουν για την Ελευθερία, τη ζωή και τον θάνατο.

Το τέλος συγκλονιστικό, ανατρεπτικό, γροθιά στο στομάχι. Καλοτάξιδο να είναι